

تجارت الکترونیک؛ فردای رمز ارزها و توسعه اقتصادی دیجیتال

امیرعباس رضایی منش^۱، اعظم هراتی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد کارآفرینی گرایش کسب و کار جدید دانشگاه شهید بهشتی تهران amirabbasrezaeimaanesh678@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد کارآفرینی گرایش کسب و کار جدید دانشگاه شهید بهشتی تهران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تجارت الکترونیک؛ فردای رمز ارزها و توسعه اقتصادی دیجیتال می باشد. روش پژوهش به شیوه توصیفی- کتابخانه ای می باشد. نتایج نشان داد که استفاده از ظرفیت فناوریهای جدید در توسعه اقتصاد دیجیتال و حرکت به سوی اقتصاد هوشمند الزامی است و باید به این فناوریها از جمله اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، بلاکچین و رمز ارزها نگاهی جدی داشت؛ رمز ارزها در نظام پرداخت و اقتصادی نقشی کلیدی خواهند داشت و بخشی از آینده نظام مالی دنیا در این بخش خواهد بود بر همین اساس باید به این فناوری بسیار جدی نگاه کرد تا دچار عقب ماندگی نشود. جایگاه ارزهای رمزنگاری شده باید در زیست بوم اقتصاد دیجیتال طراحی شود تا از این ظرفیت استفاده کرد. مزیت استفاده از ارزهای دیجیتالی مثل تتر در مبادلات بین المللی، این است که دیگر ریسک کاهش ارزش پولی به خاطر افزایش قیمت ارز تا زمان مراجعه به بانک و صرافی وجود ندارد و به دلیل امنیت بالای شبکه بلاکچین، انتقال ارز با بالاترین امنیت انجام می شود. به هر حال ترویج استفاده از رمز ارزها برای پشتیبانی مؤثر از تراکنش های تجاری بین کشورها ضروری است. استفاده عمومی مردم از رمز ارزها به عنوان وسیله معامله و پرداخت، مزایایی مانند کاهش هزینه و کاهش زمان انتقال به خصوص در پرداخت های بین المللی را هم دارد. با حمایت جدی دولت از تکنولوژی بلاکچین و رمز ارزها مشکلاتی که بر سر راه واردات و صادرات وجود دارد، مثل بلوکه شدن پول های حاصل از صادرات، تا حد زیادی برطرف می شود و علاوه بر امکان مقابله با تحریم ها در صادرات و واردات، نقل و انتقالات با سرعت و امنیت بیشتری انجام می شود و فرصت های جدیدی را در حوزه کسب و کارهای اینترنتی، فین تک و استفاده از انواع نرم افزارهای کاربردی توزیع شده ایجاد می شود.

واژه های کلیدی

تجارت الکترونیک، فردای رمز ارزها، توسعه اقتصادی، دیجیتالی سازی.

۱. مقدمه

در شرایط رقابتی امروزی شرکت های تجاری، تجارت به شیوه سنتی دیگر پاسخگوی نیازها نیست و تجارت الکترونیک به عنوان یکی از استراتژی های بازاریابی سازمان ها مطرح گردیده است (جوان امانی و اکبری، ۱۴۰۱). امروزه اینترنت و فناوری های دیجیتال تأثیر زیادی بر بخش های مختلف یک اقتصاد مانند سلامت، آموزش و خدمات دولتی دارند. میزان رشد اقتصاد دیجیتال هر ساله حدود ۱۰ درصد است که این مقدار از رشد سالیانه اقتصاد کل دنیا بیشتر است. در بازارهای نوظهور اقتصاد مبتنی بر اینترنت هر ساله بین ۱۲ تا ۲۵ درصد رشد می کند که این امر تأثیرات زیادی بر اوضاع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی دارد. تأثیر دیجیتالی شدن در مناطق و سازمان های مختلف متفاوت است. اقتصادهای توسعه یافته از بالاترین رشد اقتصادی برخوردارند و نسبت به اقتصاد نوظهور تمایل زیادی به ایجاد مشاغل در این حوزه ندارند. در مقابل تأثیر دیجیتال سازی بر اقتصادهای نوظهور به گونه ای بوده که عمده تلاششان در زمینه ایجاد مشاغل جدید در حوزه دیجیتال انجام می شود. یکی از مهمترین دلایل تمایز تأثیر فناوری های دیجیتال در کشورهای مختلف، تفاوت ساختار اقتصادی اقتصادهای توسعه یافته و نوظهور است. دیجیتال سازی در کشورهای توسعه یافته تأثیر بسزایی بر رشد اقتصادی داشته و سبب ارتقای بهره وری آنها می شود و موجب می گردد که مشاغل با مهارت های پایین و ارزش افزوده کم در این کشورها حذف و به بازارهای نوظهور با نیروی کار ارزان منتقل شوند. پول های دیجیتالی غیر متمرکز نیز مانند بیت کوین با توجه به ساختار و عملکرد خود، این امکان را می دهند که بدون محدودیت های موجود و بدون امکان شناسایی، نقل و انتقال بین المللی انجام شود. از این رو، بسیاری از کارشناسان استفاده از این پول ها را راهکار مناسبی برای دور زدن تحریم ها و رفع محدودیت های آن می دانند (عوض زاده، ۱۴۰۱).

گسترش فزاینده فناوری های اطلاعاتی و ارتباطاتی، به ویژه شبکه جهانی اینترنت و آثار چشمگیر آن در ابعاد زندگی فردی و اجتماعی، و لزوم سرمایه گذاری وسیع و هدفمند در جهت بهره گیری حداکثری از فرصت های ناشی از آن در جهت پیشرفت همه جانبه کشور و ارائه خدمات گسترده و مفید به اقشار گوناگون مردم از طریق امکانات فضای مجازی، همچنین ضرورت برنامه ریزی و هماهنگی مستمر به منظور صیانت از آسیب های ناشی از آن، ضرورت مطالعات آینده پژوهی و آینده نگاری در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و فضای مجازی را جهت شناخت آینده و برنامه ریزی کارآمد و اثربخش برای آن، ایجاب می نماید. یکی از مهمترین مقولات در جامعه اطلاعاتی، مسئله خدمات الکترونیک است. خدمت الکترونیک به معنای فراهم کردن شرایطی است که نهادها بتوانند خدمات خود را به صورت شبانه روزی و در تمام ایام هفته به شهروندان ارائه کنند. صاحب نظران بر این امر توافق دارند که سرمایه گذاری هایی که در خصوص فناوری اطلاعات و ارتباطات انجام می شود، باید به دقت تنظیم، اندازه گیری و کنترل شود. پروژه های فناوری اطلاعات و ارتباطات، دارای ویژگی های خاصی از جمله ریسک بالا، بازگشت سرمایه محدود، ناملموس بودن نتایج، دارا بودن هزینه ها و منافع پنهان اند. از یک منظر میتوان ارائه خدمات با کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات را به ترتیب به سه دسته اصلی خدمات الکترونیک، خدمات دیجیتال و خدمات مجازی، دسته بندی نمود. خدمات فضای مجازی، پیشرفته ترین نوع خدمات در این حوزه است که اشکال قبلی را نیز در بر می گیرد. به طور خاص، تجارت الکترونیکی و دیجیتالی به عنوان یکی از مباحث مهم فناوری اطلاعات و ارتباطات، مورد تأکید کارشناسان بوده و با سرعت در حال جایگزین شدن تجارت سنتی است، و بسیاری از کشورها، بهره مندی از آن را سرلوحه استراتژی های بازرگانی خود قرار داده اند و در شرایط کنونی بهره گیری از رمازها در دستور کار بسیاری از کشورها قرار گرفته است.

۲. روش پژوهش

روش انجام تحقیق در این پژوهش با توجه به نوع موضوع توصیفی و تحلیلی می باشد. بدین صورت که پس از رجوع به منابع مختلف اطلاعات به صورت فیش از موارد مطالعه شده تدوین و جمع آوری گردید. با توجه به نوع موضوع و گردآوری اطلاعات که به صورت کتابخانه ای می باشد که عمدتاً بر اساس رجوع به منابع اصلی اعم از تفسیری و تحلیلی و با ترجمه های معتبر بوده است. از طرفی می تواند تحلیلی باشد به خاطر اینکه هدف آن بررسی تجارت الکترونیک؛ فدای رمز ارزها و توسعه اقتصادی دیجیتال می باشد. تفسیر متن و تحلیل گفتار از جمله روشهایی است که برای کشف آموزه های مختلف به کار می رود. لذا این پژوهش بر اساس مطالعات گسترده کتابخانه ای به بررسی دیدگاه ها و نقطه نظرات مطرح شده در کتب موجود و مقالات و نشریات و سایت های اینترنتی در زمینه بررسی نقش نوآوری، خلاقیت در توسعه اقتصادی و تکنولوژی با چشم اندازی از آینده پژوهی پرداخته شده است.

۳. یافته ها

توسعه دانش انسانی توانسته است محدودیت های تجارت سنتی را از بین برده و امکان تولید داده های اطلاعات شخصی و نقلو انتقال انرا فراهم آورده به نحویکه بسیاری از جوامع ملی با توسعه زیرساخت های تجارت الکترونیک توانسته اند سهم بالایی از تجارت فراملی داده را به خود اختصاص بدهند(فراهانی نژاد و مسعودی فر، ۱۴۰۱). خرید و فروش و تبادل هر گونه کالا، خدمات و یا اطلاعات از طریق شبکه های رایانه ای یا انجام مبادلات تجاری در یک قالب الکترونیکی، از تعاریفی است که برای تجارت الکترونیکی بیان شده است. در نظام داد و ستد الکترونیکی، سرعت، دقت، صحت، کنترل آمار و ارقام و استفاده صحیح از فرم های استاندارد مربوطه، بسیار حائز اهمیت است. کسب و کار الکترونیکی، مدل های جدید کسب و کار را توصیف می کند و اجرا و هماهنگی فرایندهای کلیدی کسب و کار را در خلال استفاده گسترده از کامپیوترها، فناوری ارتباطات، فناوری شبکه و کامپیوتری کردن داده ها، در بر میگیرد. پذیرش کسب و کار الکترونیکی، به شرکتها اجازه می دهد تا فرایندهای تجاری خود را جهت خرید، فروش و فعالیت های درونی، بهبود بخشند. بنابراین کسب و کار الکترونیکی، این امکان را برای کسب و کار تأمین کرده که بتوانند در حین تخصصی شدن امور و تفکیک زنجیره ارزش، در قالب یکپارچه سازی زنجیره تامین و عرضه، راهبرد مشتری محوری و روابط الزم برای آن را دنبال کنند. با توجه به گسترش کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در اقتصاد و بازرگانی در سطح بین المللی و استفاده آن توسط کشورهای طرف معامله، و با عنایت به مزایای آن، استفاده از این فناوریها تحت عنوان تجارت و کسب و کار الکترونیکی به خصوص در زمینه رمازرها، اجتناب ناپذیر است. یکی از نوین ترین گزینه های سرمایه گذاری در حال حاضر، ارزشهای دیجیتال هستند. فعالیت در بازار ارزشهای دیجیتال مسیر جدیدی را به منظور تغییر ماهیت دارایی ها و توسعه تجارت بین الملل به روی افراد فعال در این عرصه گشوده است. از آنجایی که این فناوری مالی جزو عرصه های نوظهور است و فعالیت در این زمینه به دانش و تخصص بالایی نیاز دارد. با نگاهی به اقتصاد جهانی میتوان مشاهده کرد که سطح معاملات از مرز کشورها عبور کرده و تجارت جهانی با سرعت چشمگیری در حال گسترش است. برای تجارت جهانی به همکاری نهاد های واسط متعددی نیاز است که تعداد بالای این واسطه ها باعث افزایش مشکلات و دشوار شدن معاملات شده است؛ بنابراین فعالان اقتصادی به دنبال یافتن راهکارهایی برای تسهیل بیشتر تجارت جهانی هستند. ارز دیجیتال یک فرم از پول الکترونیکی است، این بدین معنا است که ارز دیجیتال صورت فیزیکی ندارند و تنها به صورت الکترونیک قابل استفاده است(علینژاد و فرقانی، ۱۳۹۷).

پذیرش تجارت الکترونیک یک مفهوم یکپارچه است که خرید و فروش محصولات، خدمات و اطلاعات از طریق شبکه های کامپیوتری و اینترنت را بررسی و تشریح می کند(فتیحی چهارراه و همکاران، ۱۴۰۱). همزمانی گسترش تجارت الکترونیک و طرح جهانی سازی اقتصاد و پیوستن جوامع مختلف به این طرح و نیز گسترش روزافزون شبکه جهانی اینترنت، این تجارت نوین را به تجارتی فراسیستمی مبدل ساخته است؛ به طوری که امروزه خود را به عنوان امری اجتناب ناپذیر در متن زندگی انسان امروز جاودانه ساخته است(منتظری دشت خاکی و همکاران، ۱۴۰۱). تاثیر اقتصاد دیجیتال بر تولید و رشد اقتصادی موضوع بحث بسیاری از محافل رسمی و غیر رسمی در سراسر دنیا است و در حال حاضر مدارک و شواهد نشان دهنده تاثیر مثبت بخش دیجیتال اقتصاد، بر اقتصاد تمامی کشورهای دنیا است. برای مثال انتشار سریع فناوری های دیجیتال به رشد بهره وری ایالات متحده از سال ۱۹۹۵ منجر شده است و یا اینکه بیش از نیمی از بهره وری در اروپا حاصل سرمایه گذاری در بخش دیجیتال است. همچنین در سال ۲۰۱۶ سهم اقتصاد دیجیتال از اقتصاد کل کشور چین به ۳.۴ تریلیون دلار رسیده است که این مقدار تقریباً ۳۰ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور است. همچنین در ایالات متحده میزان سرمایه ایجاد شده توسط اقتصاد دیجیتال در سال ۲۰۱۶ به میزان ۱.۲ تریلیون دلار بوده که ۶.۵ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور را به خود اختصاص داده است. در این کشور فناوری های مختلف دیجیتال سهم های مختلفی در تولید ناخالص داخلی داشته اند که تجارت الکترونیک و رسانه دیجیتال با ۰.۷ درصد، خدمات پشتیبانی با ۱.۹ درصد، ارتباطات از راه دور ۱.۷، نرم افزار ۱.۴ درصد و سخت افزار ۰.۷ درصد را شامل می شود. گزارش های مختلفی به بررسی تأثیر فناوری های دیجیتال بر اقتصاد کشورها پرداخته اند. برای مثال در سال ۲۰۰۹ مطالعات انجام شده بیانگر این مطلب است که با افزایش ۱۰ درصدی نفوذ فناوری های دیجیتال مانند اینترنت و فناوری های اطلاعات و ارتباطات بر برخی کشورهای اروپایی و کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، میزان تولید ناخالص داخلی آنها به میزان ۰.۶ درصد افزایش یافته است. همچنین طبق گزارش های تهیه شده از کشورهای در حال توسعه، با نفوذ پهنای باند در کشورهای آمریکای لاتین و حوزه کارائیب میزان تولید ناخالص داخلی آنها به میزان ۳.۲ درصد افزایش یافته است. همچنین مطالعه روی

۱۲۰ کشور توسعه یافته و در حال توسعه در دوره ۱۹۸۰-۲۰۰۶ نشان می‌دهد به ازای افزایش ۱۰ درصدی نفوذ پهنای باند و اینترنت، تولید ناخالص داخلی این کشورها ۱.۲۱ تا ۱.۳۸ افزایش داشته است. بنابراین با توجه به پیشرفت روزافزون بخش دیجیتال اقتصاد دنیا، با استفاده از فناوری‌ها و نوآوری‌های جدید، اقتصاد کشورها پویا گشته و مدام در حال تغییر و تحول هستند. همچنین فاصله بین کشورهای دنیا از لحاظ بهره‌مندی از فناوری‌های دیجیتال، بر رشد جهانی و اهمیت بخش دیجیتال اقتصاد اثرگذار است. تجارت الکترونیک تحولی است در عرصه تجارت و اطلاعات که به موجب آن شیوه خرید و فروش و انتقال اطلاعات و کالاها از سوی موسسات دگرگون می‌شود. این پدیده نوین به دلیل نو پا بودن و همچنین کاربردها و زمینه‌های بسیار متنوع فعالیت نزد مراجع گوناگون تعاریف مختلفی دارد. تجارت الکترونیکی به معنای عام مبادله کالا و خدمات از طریق شبکه‌های رایانه‌ای است و مزایای اقتصادی زیادی از جمله ایجاد اشتغال، کاهش تورم، گسترش بازار، افزایش رقابت، ارتقای بهره‌وری و ایجاد امکان فعالیت برای بنگاه‌های کوچک و متوسط را بدنبال دارد. تجارت الکترونیکی به دلیل سرعت، کارایی، کاهش هزینه‌ها و بهره‌برداری از فرصتهای زودگذر عرصه جدیدی را در رقابت گشوده است. برای گسترش و پذیرش تجارت الکترونیک لازم است پیش‌نیازهای رشد این فناوری مهیا شود (شیرطاهری و همکاران، ۱۴۰۱).

تجارت الکترونیک مزایای اقتصادی گسترده‌ای را برای کشورها به ارمغان می‌آورد. این دستاوردها به احتمال زیاد در کشورهای توسعه یافته در کوتاه مدت متمرکز است، ولی در کشورهای در حال توسعه بیشتر در دراز مدت متمرکز شده است. حجم تجارت بین‌المللی از طریق تجارت الکترونیک افزایش خواهد یافت. کشورها برای واردات از اقتصادهایی با درآمد بالا آماده خواهند شد و از سرریز شدن دانش بهره‌مند می‌شوند (صالحی مطلق، ۱۴۰۱). واردات و صادرات کالا یکی از مهم‌ترین ارکان اقتصادی و تجاری هر کشور است. تجارت صادراتی و وارداتی در حوزه بین‌الملل، ارتباط تنگاتنگی با نظام بانکی کشورهای مختلف دارد و به نوعی نقل و انتقالات مالی و پولی با کار بازرگانی و تجارت گره خورده است. با این حال موانع سیاسی و تجاری متعددی مثل تحریم‌های اقتصادی می‌تواند روند مبادلات مالی و پرداخت‌های بین‌المللی را با چالش و مشکلات مختلفی مواجه کند و تاثیر منفی در صادرات و واردات داشته باشد، تا جایی که مبادلات بین‌المللی محدود یا به‌طور کل متوقف شوند. یکی از نتایج بارز تحریم‌های اقتصادی را می‌توانیم در ایران هم ببینیم. در سال‌های اخیر تحریم‌های مختلف به ویژه در حوزه اقتصادی شدت گرفته و در پی آن تمام مبادلات مالی و بانکی در حوزه بین‌المللی در کشور محدود شده است. به دنبال این تحریم‌ها، دولت، تجار و بازرگانان به واسطه محدود شدن مبادلات مالی با مشکلات فراوانی مواجه شده‌اند. یک از نتایج آن تضعیف بودجه درآمدی دولت به دلیل عدم بازگشت درآمدهای ارزی حاصل از صادرات؛ به ویژه صادرات نفت است. به علاوه فضای مناسبی برای نقل و انتقالات ارزی و پولی از طریق بانک‌ها و صرافی‌ها وجود ندارد و همین موضوع باعث شده است که تاجران ایرانی با مشکلات زیادی در صادرات و واردات مواجه شوند. مواردی مثل زمان نسبتاً طولانی حواله‌ها که ممکن است تا چند روز طول بکشد و کارمزدهای بالا گوشه‌ای از این موانع و مشکلات هستند. طبیعتاً وجود چنین موانعی بر سر راه تجارت بین‌المللی باعث می‌شود گردش مالی بسیار کمتری نسبت به سایر کشورها داشته باشیم و روابط تجاری و دادوستدهای بین‌المللی با سایر کشورها به سادگی برقرار نشود. اعمال تحریم‌ها معمولاً از طریق شناسایی سریع شرکت‌ها و افراد طرف معامله با ایران، از طریق مکانیزم‌های شناسایی و رصد تراکنش‌های مالی امکان‌پذیر است. استفاده از روش‌های جدید انتقال پول می‌تواند مانع شناسایی معامله‌گران و به تبع آن بی‌اثر کردن تحریم‌ها باشد. از روش‌هایی که می‌تواند برای حل این مسائل راهگشا باشد استفاده از ارزهای دیجیتال یا رمزارزها در بازرگانی و تجارت است. یکی از کارکردهایی که ارزهای دیجیتال و بلاک‌چین دارند راحت‌تر کردن پرداخت‌های بین‌المللی است. با ظهور فناوری بلاک‌چین امکان مبادلات بین‌المللی از طریق رمزارزها یا همان ارزهای رمزنگاری شده ایجاد شده است. این پول بین‌المللی تحت مدیریت هیچ بانکی نبوده و می‌تواند برای خرید کالا از هرجایی در جهان مورد استفاده قرار بگیرد، همچنین می‌توان آنرا مانند سهام یا پول فلزی داد و ستد کرد (عوض زاده، ۱۴۰۱).

بلاک‌چین یک تکنولوژی برای انتقال امن و سریع پول، دارایی، قراردادها، و اوراق هویت و... از طریق اینترنت است، بدون اینکه شخص واسطه انتقال را تأیید یا بررسی کند. در بلاک‌چین علاوه بر اینکه تراکنش‌ها با امنیت بالا انجام می‌شود، هیچ اطلاعاتی در مورد افراد مبادله‌کننده و کلاهی مبادله شده وجود ندارد. همین ویژگی ناشناس ماندن هویت طرفین مبادله در رمزارزها، شناسایی آن‌ها توسط یک نهاد ثالث را غیر ممکن می‌کند و این طور است که بلاک‌چین امکان دور زدن تحریم‌های مالی و بانکی که از طریق شناسایی تراکنش‌ها انجام می‌شود را فراهم کرده است. این سیستم هم‌تا به هم‌تا بدون اینکه به یک سیستم مالی متمرکز یا موسسه مالی متصل شود و بدون

نیاز به مرکز کنترلی و نظارتی فیزیکی که در سیستم‌های مالی سنتی رایج است، به صورت مستقیم بین فروشنده و خریدار امکان پرداخت آنلاین را فراهم می‌کند. پس استفاده از رمزارزها می‌تواند تحول عظیمی در روند صادرات و واردات و تجارت بین‌المللی ایجاد کند. در یک دسته‌بندی کلی می‌توان گفت که دو نوع ارز دیجیتال وجود دارد: ارزهایی با قیمت ثابت (استیبل کوین) و ارزهایی با قیمت متغیر. ارزهایی که معمولاً ارزش پایداری دارند و کمتر دچار نوسان می‌شوند ارزهای ثابت هستند. در مقابل رمزارزهایی مثل بیت کوین یا اتریوم که قیمت آن‌ها مدام بالا و پایین می‌روند ارزهای متغیر هستند. طبیعی است که استیبل کوین‌ها به خاطر ثبات قیمت، برای انجام امور انتقال پول بیشتر مورد استفاده قرار بگیرند. بنابراین راه حل‌های تجاری و تجارت الکترونیک مبتنی بر رمزارزها، تجارت را تسهیل می‌کند و امکان تکمیل فرآیندهای تجاری برای صادرات و واردات در حداقل زمان و هزینه را فراهم می‌سازد (پیرزاد و همکاران، ۱۴۰۱).

از این رو، بازاریابی از طریق شبکه اینترنت، معروف به "تاجر با مشتری"، تنها یکی از پدیده‌های بستر تجارت الکترونیکی است. تجارت الکترونیکی موجب تغییرات عمیق و اساسی در ساختار و عملکرد تجارت و مبادلات بین تاجرها، معروف به "تاجر با تاجر" شده است. تاجر با تاجر در تجارت الکترونیکی شامل انواع تکنولوژی‌های کاربردی و شبکه‌ای برای خودکار کردن و بهینه‌سازی مبادلات بین بخش‌های مختلف تجارت است. بیت کوین پول مجازی است که تولید آن حاصل فعالیت محاسباتی زمان‌بری است که به آن کاوش گفته می‌شود، این پول بین‌المللی تحت مدیریت هیچ بانکی نبوده و می‌تواند برای خرید کالا از هر جایی در جهان مورد استفاده قرار بگیرد، همچنین می‌تواند آن را مانند سهام یا پول فلزی داد و ستد کرد. این پول، ارزی جدید با هزینه معاملاتی کمتر نسبت به بازارهای ارز سنتی است و به صورت غیرمتمرکز و بدون وجود نهاد واسطه و نهاد ناظری همچون دولت، بانک و موسسات مالی برخلاف ارزهای سنتی صادر شده توسط دولت‌ها فعالیت می‌کند (منصوری و استخریان حقیقی، ۱۴۰۱).

در این میان استارت‌آپ‌ها در اقتصاد دیجیتال نقش مهمی دارند و در کشور باید به این مقوله نگاهی جدی داشت چرا که این کسب و کارها اهمیت زیادی در اقتصاد دیجیتال ایران دارند؛ اعتقاد وجود دارد که دولت باید در حوزه اقتصاد دیجیتال نسبت به ایجاد و آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم که نیاز به سرمایه‌گذاری قابل توجه دارد ورود کند و شرایط را برای بخش خصوصی و بازیگران تحول اقتصادی ایجاد کند تا آنها با فعالیت بتوانند در بلندمدت بازگشت سرمایه دولت را محقق کنند و بستر اقتصاد دیجیتال به عنوان مهم‌ترین هدف اقتصادی فعلی دولت شکل بگیرد. برای پیشرفت بیشتر و توسعه اقتصاد دیجیتال ضمن ایجاد و گسترش زیرساخت‌های مورد نیاز باید شرایط فعالیت برای کسب و کارهای خصوصی از جمله استارت‌آپ‌ها تسهیل شود تا اقتصاد دیجیتال توسعه پیدا کند؛ یکی از موضوعات بسیار مهم بحث تولید محتوا و خدمات دولت الکترونیک در اقتصاد دیجیتال است که با توجه به توسعه شبکه ملی اطلاعات وضعیت خوبی در کشور وجود دارد. بیشتر ارزهای دیجیتال به منظور امنیت بیشتر، حذف واسطه‌ها و ناشناس بودن طراحی شده‌اند. ارزهای دیجیتال، ارزهایی هستند که از رمزنگاری برای انتقال در اینترنت استفاده می‌کنند. این ارزها توسط هیچ بانک یا موسسه مالی یا حتی دولتی کنترل نمی‌شود و کاملاً غیرقابل ردیابی هستند، یعنی برخلاف پول‌های رایج مانند دلار، تحت نظارت بانک مرکزی تکثیر و تنظیم نمی‌شوند. کریپتوکارنسی یا ارز دیجیتال به یک سیستم انتقال وجه الکترونیک گفته می‌شود که برای تایید تراکنش‌ها و تشکیل واحدهای جدید، متکی به بانک‌های مرکزی نبوده و نیازی به شخص ثالث ندارند. در عوض در سیستم ارزهای دیجیتال تراکنش‌ها در یک دفتر کل توزیع شده به نام بلاک چین ثبت و رمزنگاری می‌شوند و این موضوع امکان پرداخت‌های مستقیم و هم‌تا به هم‌تا را فراهم می‌کند با اعمال تحریم‌های یکجانبه آمریکا علیه ایران استفاده از ارزهای مجازی برای دور زدن تحریم‌ها ضروری به نظر می‌رسد (علینژاد و فرقانی، ۱۳۹۷).

۴. نتیجه‌گیری

نتایج بررسی‌ها نشان داد که استفاده از ظرفیت فناوری‌های جدید در توسعه اقتصاد دیجیتال و حرکت به سوی اقتصاد هوشمند الزامی است و باید به این فناوری‌ها از جمله اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، بلاکچین و رمز ارزها نگاهی جدی داشت؛ رمز ارزها در نظام پرداخت و اقتصادی نقشی کلیدی خواهند داشت و بخشی از آینده نظام مالی دنیا در این بخش خواهد بود بر همین اساس باید به این فناوری بسیار جدی نگاه کرد تا دچار عقب ماندگی نشود. جایگاه ارزهای رمزنگاری شده باید در زیست بوم اقتصاد دیجیتال طراحی شود تا از این ظرفیت استفاده کرد. مزیت استفاده از ارزهای دیجیتالی مثل تتر در مبادلات بین‌المللی، این است که دیگر ریسک کاهش ارزش پولی به خاطر افزایش قیمت ارز تا زمان مراجعه به بانک و صرافی وجود ندارد و به دلیل امنیت بالای شبکه بلاکچین، انتقال ارز با بالاترین امنیت

انجام می‌شود. به هر حال ترویج استفاده از رمزارزها برای پشتیبانی مؤثر از تراکنش‌های تجاری بین کشورها ضروری است. استفاده عمومی مردم از رمزارزها به عنوان وسیله معامله و پرداخت، مزایایی مانند کاهش هزینه و کاهش زمان انتقال به خصوص در پرداخت‌های بین‌المللی را هم دارد. با حمایت جدی دولت از تکنولوژی بلاک‌چین و رمزارزها مشکلاتی که بر سر راه واردات و صادرات وجود دارد، مثل بلوکه شدن پول‌های حاصل از صادرات، تا حد زیادی برطرف می‌شود و علاوه بر امکان مقابله با تحریم‌ها در صادرات و واردات، نقل و انتقالات با سرعت و امنیت بیشتری انجام می‌شود و فرصت‌های جدیدی را در حوزه کسب و کارهای اینترنتی، فین‌تک و استفاده از انواع نرم‌افزارهای کاربردی توزیع شده ایجاد می‌شود.

منابع

- [۱] پیرزاد، علی و کائیدی شادگان، سارا و زرافشان، زهرا، ۱۴۰۱، بررسی تاثیر تجارت الکترونیک بر توسعه صادرات، نهمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم انسانی، مدیریت و کارآفرینی ایران، تهران.
- [۲] جوان امانی، دود و اکبری، حمید، ۱۴۰۱، بررسی تاثیر تجارت الکترونیک بر مدیریت ارتباط با مشتری در صنعت بانکداری (مورد مطالعه: بانک پاسارگاد ناحیه غرب تهران)، فصلنامه تحلیل بازار سرمایه، دوره: ۲، شماره: ۲.
- [۳] شیر طاهری، علی و خسروی دانش، فاطمه و مهربانی لاری، علی، ۱۴۰۱، پیش نیازهای درون زای و برون زای استقرار و نهادینه شدن تجارت الکترونیک و استراتژی پیاده سازی آن در ایران، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت، اخلاق و کسب و کار، شیراز.
- [۴] صالحی مطلق، مجتبی، ۱۴۰۱، بررسی میزان و چگونگی تاثیر تجارت الکترونیک بر تجارت بین الملل و اشتغال، چهارمین کنفرانس بین المللی و پنجمین کنفرانس ملی حقوق و علوم سیاسی، تهران.
- [۵] علینژاد، بهزاد محمد و فرقانی، شهاب، ۱۳۹۷، بررسی جنبه های استفاده از ارزشهای دیجیتال بر تجارت الکترونیک در ایران، کنفرانس بین المللی نوآوری در مدیریت کسب و کار و اقتصاد، تهران.
- [۶] عوض زاده، مهلا، ۱۴۰۱، واحد پول دیجیتالی بیت کوین و نقش آن در تجارت الکترونیک و بررسی انگیزه ها و موانع پیش روی آن، چهاردهمین کنفرانس ملی اقتصاد، مدیریت و حسابداری، شیروان.
- [۷] فتحی چهارراه، فرزاد و بیبا، اکبر و اردشیری، حکمت الله، ۱۴۰۱، مطالعه نقش پذیرش تجارت الکترونیک بر بهبود میزان فروش محصولات در بازارهای داخلی و صادراتی، هجدهمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، بابل.
- [۸] فراهی نژاد، فاطمه و مسعودی فر، هادی، ۱۴۰۱، محدودیت در تجارت داده های الکترونیک با تاکید بر مقررات عمومی حفاظت از داده در اتحادیه اروپا (GDPR)، دومین کنفرانس بین المللی آزمایشگاه مدیریت و رویکردهای نوآورانه در مدیریت و اقتصاد، تهران.
- [۹] منتظری دشت خاکی، محدثه و علی توکلی، زهرا و برزگر، فاطمه، ۱۴۰۱، مروری بر تجارت الکترونیک، هشتمین کنفرانس بین المللی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک، تهران.
- [۱۰] منصور، حسین و استخریان حقیقی، امیررضا، ۱۴۰۱، نقش و گسترش کاربرد رمز ارزها در تجارت الکترونیک، سومین کنفرانس ملی مدیریت و تجارت الکترونیک، تهران.